

## תכנית אב אגם כפר ברוך

### רקע כללי – תכנית רעיונית לפארק אקולוגי באגם כפר ברוך

עמק יזרעאל הוא הגדול בעמקי הארץ, והמעבר היחיד המחבר את מישור החוף לעמק הירדן. חלקו המערבי של העמק עתיר מעיינות, מפלס מי התהום גבוה והניקוז הטבעי גרוע, ולכן היווה אזור ביצות ובתי גידול לחים. במסגרת ההתיישבות הביצות נוקזו, נחפרו תעלות והוקמו מאגרי מים מלאכותיים.

אגם כפר ברוך הוקם בשנת 1953 לאגירת מי שטפונות. האגם יצר נופי מים וצומח ייחודיים שהיוו תחליף לנוף הביצות, ובשוליו התפתחו בתי גידול עשירים בצמחייה ובעלי חיים, שריד לאוכלוסיות הצומח והחי שהתקיימו בעמק. בשנות ה-90 האגם יובש, לאחר שנתגלתה השפעה שלילית על מפלס מי התהום והמלחת קרקעות חקלאיות. כיום משמש המתקן לוויסות ולכידת שיטפונות, אך לא לאגירה. רוב שטח האגם יבש, ונמצא בשליטה של חורש אשלים שחדר לשטח. עם הייבוש אבדו נופי מים ובתי גידול הייחודיים, אך נותרו בתי גידול חשובים בהם שטחי הצפה ביצתיים, משטחי אחו לח, אזורי קינון לעופות מים, וסבכי קנה ואשל.

התכנית לשיקום, שימור ופיתוח אגם כפר ברוך כוללת תכנון אקולוגי-הידרולוגי-הנדסי, ליצירת גופי מים לחים עונתיים וקבועים שישמשו כבסיס לפיתוח נופי. מדובר על תכנון מחדש של כ-5000 דונם, המושפעים ישירות מהסכר הקיים במאגר הישן.

### חזון התכנית להקמת פארק אקולוגי בשטחי אגם כפר ברוך

חזונה הכללי של התכנית הוא שיקום ושיחזור הנוף הביצתי הקדום של עמק יזרעאל, תוך שמירה ושיפור ותפקודו של האגם כמווסת זרימות שיטפונות במורד הקישון והנגשת השטח הייחודי לציבור הרחב.

בשטח גדול זה (כ- 5000 דונם) נמצא כר נרחב לשילוב ייחודי בין פיתוח אקסטנסיבי והשבת נכס אקולוגי וטבעי בעל חשיבות ארצית ובינלאומית, לצד פיתוח אינטנסיבי אשר יהווה מנוף צמיחה לאזור כולו.

### מטרות התכנית להקמת פארק אקולוגי בשטחי אגם כפר ברוך

מטרות העל של התכנית לשיקום, שימור ופיתוח אגם ברוך הינן:

1. שיחזור נופי המים ובתי הגידול הלחים באזור אגם כפר ברוך, למטרת שימור והעשרת מגוון הצומח ובעלי החיים בעמק.
2. הקמת פארק תיירות אקולוגי וחינוכי נגיש לציבור, שיתרום למאמץ העולמי לשימור המגוון הביולוגי, תוך חלוקת המרחב לאזורי פעילות מחקרית, פעילות חינוכית, תיירות חקלאית,

פעילות נופש אקטנסיבית (לדוגמה: צפייה בציפורים, הליכה, אופניים) ופעילות נופש אינטנסיבית (לדוגמה: אירועים ומופעים).

3. הקמת מרכז צפרות שיצרף לרשת המרכזים הקיימים בלטרון, עמק החולה ואילת. המרכז יהווה מוקד לתיירות אקולוגית מעצם היות הנדידה אטרקציה תיירותית וחינוכית ברמה ארצית ובינלאומית.

4. שמירה ושיפור תפקודו ההנדסי של המתקן בתפיסת מי שיטפונות וייסות הזרימה השיטפונית במורד הקישון, לצורך הגנה על יישובים ופעילות אנושית במורד.

5. יצירת קשר וממשקים עם החקלאות באזור – שמירה על בסיס ניקוז קיים ואף העמקתו, למניעת המלחה ועודפי מים בקרקעות כבדות. עידוד מעבר לחקלאות אורגנית סביב האגם, ופיתוח תיירות חקלאית.



המחשה



כתבו:

צוות הניהול

ליגמ - אורבניקס